

Ročník: 100 | číslo: 10 | 8. března 2020 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

EDITORIAL

Z myšlenek T. G. Masaryka mě již dlouhou dobu oslovuje zejména jeho pohled na lásku k bližnímu. Tu jsem jako dítě naplno prožívala se svou babičkou sokolkou a s dědečkem vlastencem. Prarodič mi rád vyprávěl o našem prvním prezidentovi, o němž se ve škole tehdy mluvit nesmělo.

„Láska, pravá láska je činností, prací, spoluprací, tvořením pro jiné a pro sebe. (...) Láska k bližnímu je v plánu světa, lidská společnost stojí na lásce (...) - láska, humanita se musí ztělesnit v práci, v součinnosti, v tvoření a tím i ve zdokonalování světa nám daného. Jsme dělníci na vinici Boží,“ praví v Čapkových Hovorách s TGM náš prezident filosof.

Věděl, že účinná láska předpokládá poznání bližních a sebe samého. S jemným vtipem říkal, že nás láska činí praktickými - zbožnost si neřádá nešiků. Vztah člověka k člověku považoval Masaryk za něco, co je v životě nejdůležitější.

Věřím, že i vy jste našli mezi svými blízkými v užší i širší rodině, a nejen tam, takovouto návaznost na hluboké žité hodnoty a jste vděční stejně jako já za jejich mezigenerační předávání. A za navazování na to, co je nejcenějším základem lidského společenství a k čemu nám myslitel i praktický politik Masaryk dával a nadále nabízí působivou směrovku.

Olga Nytrová

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Na naše pacienty nikdy nezapomeneme

Středisko Husitské diakonie Domáci hospic Athelas v únoru otevřelo nové prostory v budově bývalé hematologie nemocnice v Písku. Za pět let své existence doprovodili na poslední cestě 170 pacientů a jsou důkazem toho, že kvalitní paliativní léčba a laskavý přístup jsou tou správnou cestou. Nikoli stále skloňovaná euthanasie.

Athelas je bájná zázračná bylina, o které píše J. R. Tolkien ve svém slavném románu Pán prstenů. Král Aragorn několikrát použil její lístky, aby uzdravil své těžce raněné přátele. A právě podle ní zakladatelky pojmenovaly domácí hospic. V Athelasu sice dělat zázraky neumí, ale své pacienty doprovázejí na poslední cestě a starají se o jejich tělo i duši. Tým hospice tvoří zakladatelka a zároveň ředitelka Daniela Nechvátalová, lékaři, sociální pracovníci, zdravotní sestry, pečovatelky, psychologičky a duchovní – plzeňský biskup Filip Štojdil. Svým pacientům musí být k dispozici v nepřetržitém režimu 24 hodin denně. I když je to náročná práce, všichni v Athelasu jsou usměvaví a jak sami říkají, dělají svou práci rádi. „Máme obrovské štěstí a požehnání, že se sešel takový tým. Naše práce je především o týmové spolupráci a ani jeden článek nesmí selhat,“ říká zakladatelka a zdravotní sestra v jedné osobě Milada Štojdlová.

To, že svou práci dělají opravdu skvěle, dokazuje stále větší zájem o jejich služby. Od svého vzniku v roce 2015 doprovodili celkem 170 pacientů z Písku a okolí, jen loni jich bylo 46. Průměrná doba péče o jednoho klienta je zhruba tři týdny. Jejich úkolem je postarat se o pacienta tak, aby mohl prožít závěr svého života důstojně a bez bolesti v kruhu svých nejbližších a nikoli v nemocničním zařízení. Někdy je navíc třeba suplovat i práci úředníků nebo notáře – například když jde o to rychle sepsat závěť.

Úmrtím ale starost o rodinu a pozůstalé nekončí. Ještě více než rok je celý tým ve spojení s rodinou a někdy i déle. Jednou za čtvrt roku se koná setkání pozůstalých. „O rodinu je často větší péče než o samotného pacienta,“ shodují se. Pouto, které se vytvoří především mezi ošetřující sestřičkou a rodinou, často přetrvává. „Každý náš pacient zanechá v hospici svou stopu. A my na ně nikdy nezapomeneme,“ uzavírá paní ředitelka Nechvátalová.

**Kateřina Klasnová,
ředitelka Husitské diakonie**

Fotografie: Kateřina Klasnová

Domáci hospic Athelas pět let fungoval v rámci místní fary CČSH v Písku. Letos v únoru se zázemí hospice přestěhovalo do prostor bývalé hematologie písecké nemocnice v ulici Karla Čapka 589. Prostory zrekonstruovali díky sponzorům, vlastní práci a pomoci studentů ze stavebního učiliště za necelých pět měsíců. Vzniklo tak nové zázemí pro personál, sklad léků, zdravotních a kompenzačních pomůcek. V Athelasu se nebudou setkávat pouze s klienty, respektive jejich rodinami, ale budou se tu konat přednášky pro veřejnost. Najdete tu také kapli, která slouží především týmu. Činnost střediska i nadále sestává zejména z domácí (mobilní) specializované hospicové péče a sociálních služeb: poradenství, odlehčovacích služeb a služby osobní asistence.

Ředitelka hospicu Athelas (vpravo)

Týdeník Církve československé husitské. Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová, redaktori: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčičířková.

Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz Tisk: Grafotechna plus.

Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Předplatné: Mgr. Jitka Wendlíková, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

Patriarcha Tomáš Butta v Kolíně

Kostnická jednota Kolín, sdružení evangelických církví, pořádalo v neděli 9. února setkání ke 100. výročí vzniku naší církve. Na tuto akci byl pozván patriarcha ThDr. Tomáš Butta, který účastníkům v Duškově síni Husova domu ve své odpolední přednášce nastínil klíčové události od založení katolické moderny koncem 19. století do současnosti. Vůdčí osobností Klubu reformních kněží byl Dr. Karel Farský (1880-1927), po založení Církve československé husitské její první patriarcha. Tomáš Butta je jeho sedmým nástupcem. Nevyhýbal se ani kontroverzním námětům, jako byly tlaky komunistického režimu na husitské duchovní. Po vynikající přednášce poskytl rozhovor našemu spolupracovníkovi Milanu Kocourkovi.

MK | Zmínil jste také Dr. Martina Jindru, autora knihy *Sáh-nout si do ran tohoto světa, o perzekuci a rezistenci Církve československé za druhé světové války. Můžete říci, který duchovní církve z těch pronásledovaných během Protektorátu vás ovlivnil nebo si ho rád připomínáte?*

PTB Myslím, že takovou inspirující osobností je pro svoji statečnost například farář Jaroslav Bendl. Oslovují mne silné příběhy těch duchovních, kteří žili morálními hodnotami, jak křesťanskými, tak i těmi demokratickými z doby první republiky a cítili povinnost aktivně jednat proti nacismu a vzepřít se totalitě, i za cenu nasazení vlastního života. Navíc oni žili v rodinách, měli ženu a děti, to znamená, že jejich odvaha byla ještě umocněna tím, že mohli ohrozit i nejbližší z vlastní rodiny.

MK | A za komunistické totality, některá vlivná osobnost, která vás možná ovlivnila?

PTB Setkal jsem se s církví v době, kdy nebyla preferovaná, kdy neměla velké možnosti působit ve veřejnosti, ani politický vliv a společenskou prestiž. Jako farář jsem poznával mnohé lidi, kteří byli v církvi právě kvůli víře, pro duchovní život, a neměli jiné motivy. I když tam byli i ti, kteří tím vyjadřovali určitý protest proti totalitnímu režimu. Pro mě byli vždycky příkladem věřící lidé, kteří žili tichým, méně nápadným, ale kvalitním životem, a za svoji víru a církev se nestyděli ani v ne příliš přátelském prostředí, které je obklopovalo. Zažil jsem například v osmdesátých letech, že jeden hoch se účastnil vánoční besídky v kostele a pak se tím pochlubil ve škole. Toho chlapce zavolali do ředitelny a začali mu vysvětlovat, jak to bylo nesprávné, že se účastnil něčeho takového právě v kostele. Zavolali si i jeho rodiče a potom ten hoch, když mě viděl náhodně ve městě, tak se mně vyhybal a nechtěl mě vůbec ani pozdravit. Takže tlak na věřící lidi byl často velmi silný, a proto jsem si vážil těch, kteří tomu v té době dokázali čelit a odolat.

MK | V proslovu v poslanecké sněmovně na téma Hus a Masaryk v roce 2013 jste zdůraznil kritičnost jako společný znak Jana Husa a TGM, oba se vyznačovali kritickým myšlením, kritikou poměrů společnosti a církve tehdejší doby. Stavěli se proti formálnosti, povrchnosti, lhostejnosti a neupřímnosti, řekl jste. Církev československá husitská neuznává svaté. Ale Jan Hus ve své době byl po svém upálení uznáván jako svatý nejen v českých zemích a dodnes je uctíván jako svatý v některých pravoslavných církvích. Proč Církev československá husitská vlastně ustoupila od této tradice?

PTB Je pravda, že v utrakvismu, v české církvi pod obojí, patřil Mistr Jan Hus mezi svätce a byl zařazován mezi zemské pat-

rony. Husovi spolu s Jeronýmem Pražským byla prokazována úcta. Církev československá husitská vzhledem ke svému pojetí světů či svatých vidí především důležitost příkladu víry těchto osobností. To znamená, že se v modlitbě obracíme přímo ke Kristu, obracíme se přímo k Bohu, a svätce a sväté chápeme jako určitý příklad následování Krista a náročné cesty víry. Tak to bylo chápáno v Církvi československé od samého začátku. Ale zajímavé je, že v Provolání, které zaznělo 11. ledna 1920 v chrámu sv. Mikuláše, je Hus označen jako „svätý mučedník kostnický“. Přesto výraz „svätý“ není chápán v klasické terminologii římskokatolické nebo pravoslavné,

ale ve smyslu, že je posvěcen Bohem a je ve službách sväté Boží Pravdy.

MK | Československá církev se tedy hlásí k husitské tradici od samého začátku, ale byla pojmenována jako husitská až v roce 1971, jak jste dnes vysvětlil. Proč to tak dlouho trvalo, proč k tomu nedošlo dřív?

PTB Dokonce byl záměr, aby se nová církev nazývala československá katolická, jak to nacházíme v poznámkách Karla Farského. Název „československá“ znamená určité spojení s československým státem, s určitým územím, a vyjadřuje i hodnoty samostatného demokratického státu. Důležitý je termín „církev“, který vyjadřuje, že se jedná o křesťanskou církev založenou na Kristově evangeliu. Husitská tradice byla však živá od samého počátku. Je zajímavé, že se náboženské obce rychle utvářely na území, kde byla v minulosti předbělohorská utrakvistická církev nebo bratrská tradice, ať už jsou to východní Čechy nebo třeba střední Čechy. A zejména symbolika kalicha i názvy prvních vlastních staveb, které byly označeny Husovým jménem, dokládají, že husitská tradice byla v naší církvi od samého začátku skutečně žítá. A v sedmdesátých letech to bylo vyjádřeno i teologicky. V tom smyslu, že husitství nechápeme jen jako národní hnutí nebo jako určitý politický program nebo jako sociální hnutí, ale zejména jako náboženské a křesťanské hnutí. Naše církev veřejně na sněmu v roce 1971 dala najevo svoji identitu a příklon k Bibli přihlášením se k husitské reformační tradici doplněním svého názvu.

MK | A ještě jednu ekumenickou otázku. Někteří věřící chápou křesťanskou ekumenu tak, že křesťanské církve by se měly sjednocovat místo toho, aby neustále trvaly na svých ideologiích a dogmatech už proto, že křesťanů ve světě neustále ubývá, třeba ve srovnání s muslimy: Já jsem žil 50 let v Británii, kde je vliv muslimů velice silný. Dělá vám někdy starost, že se pokračuje v tom separátním vývoji církví, spíš než aby se sjednocovaly? ➔

PTB Ekumenické hnutí ve 20. století bylo velmi silné a některé impulsy vyjádřené na II. vatikánském koncilu umožnily rozšířenou ekumenickou spolupráci s Římskokatolickou církví, ale teď jakoby ekumenismus byl na jistém ústupu. Nyní se prosazuje hodně mezináboženský dialog, setkávání s jinými náboženskými kulturami. Ovšem ekumenismus je aktuální stále. Pokud křesťané nebudou schopni spolupracovat, vzájemně se respektovat a setkat se na základních společných duchovních hodnotách, tak ani ten

mezináboženský dialog není v pravém slova smyslu všestranným dialogem, který může přinést více vzájemného pochopení, poznání a porozumění, protože na prvním místě bychom měli jako křesťané rozpoznávat naše rozmanité tradice, které vycházejí z našeho společného základu, kterým je Kristus.

MK | Děkuji vám a přeji vám zdraví a úspěch.

Milan Kocourek

Fotografie: Ludmila Machová Krejzová

Potřebný služebník Miroslav Čepelka

Naše „staříčká“ církev vstoupila v letošním roce do stého výročí své samostatné historie. Stejně jubileum si počátkem března připomínáme ve spojení s jedním jejím tichým služebníkem, farářem Miroslavem Čepelkou (*5. 3. 1920). Patřil k duchovním, kteří nechávali v církvi růst Krista a přenesli ji tak společně s obětavými laiky do dnešních dnů.

Cesta bratra Miroslava nevedla ke kněžství přímo, ale přes studia na Vysoké škole chemicko-technologického inženýrství v Praze, kam byl v roce 1939 přijat. Po událostech spojených s demonstracemi 28. října (oslavy zrušeného státního svátku) a 15. listopadu 1939 (pohřeb Jana Opletala) ho čekal osud stovek českých vysokoškolských studentů, když byl z Hlávkovy koleje odvezen do ruzyňských kasáren. Měl ale štěstí, neboť patřil k mladším studentům, kteří byli pro svůj věk záhy propuštěni.

Po návratu do rodného Hronova se dozvěděl o možnosti studovat teologii v bohoslovecké koleji naší církve. Na kněžské povolání se začal připravovat ve školním roce 1940/1941. V jednom ročníku se setkal s Václavem Mikuleckým, se kterým ho od té doby pojilo přátelství. V dopise z roku 2008 mi o setkání napsal: „S Václavem jsem se setkal v bohoslovecké koleji. Později jsme spolu bydleli i na pokoji a velice se spřátelili. Spirituá-

lem byl tenkrát br. prof. O. Rutrle a jeho působení na nás bohoslovce bylo opravdu pozhnané. Byla velká škoda, že byl z této funkce odvolán. Úroveň výuky proti dřívějšímu prudce klesla a Václav toto období výstižně nazval „obdobím Šinklárků“.

Povzbuzovat a roznášet světlo skrze kněžství začal bratr Miroslav od října 1944, kdy byl v Husově sboru v Praze-Dejvicích vysvěcen. Vystřídal celou řadu pražských náboženských obcí, nejdelší čas prožil v Záběhlicích (1950–1967). V této době se kupříkladu zasloužil o vybudování modlitebny na Spořilově. Další farářské roky před odchodem na odpočinek prožil v náboženské obci v Praze na Žižkově (1967–1980). Zde se vedle běžné škály pastorační a duchovenské služby společně s Václavem Mikuleckým zasloužil o zrod pravidelných modlitebních a svědeckých večerů, kterých se ve Farského síni uskutečnilo celkem 336. Jako hosté, kteří většinou po-

sloužili promluvou či osobním svědectvím, přicházeli přátelé z církve. Vůbec jako první v listopadu 1968 modlitební večer navštívili faráři Milan Krchňák a Miroslav Matouš. V dalších letech – až do nuceného opuštění pronajaté Farského síně v roce 1975 – na večerech slovem přispěli např. Josef Špak, Jiří Bauer, Stanislav Jurek, Miroslav Durchánek, Jindřich Hanuš nebo Miloň Zemen. Právě mnozí z těchto farářů patřili od druhé poloviny 60. let ke kmenovým členům neformálního společenství živé víry uvnitř Církve československé husitské, které se utvářelo kolem osobnosti Václava Mikuleckého, jenž v té době stál nedobrovolně mimo oficiální službu v církvi, neboť mu byl v roce 1960 odejmut státní souhlas. Na farářích v Havlíčkově Brodě (u Krchňáků), Suchém Vrbném (u Špaků), Hrádku nad Nisou (u Klásků) a v Praze (u Mikuleckých nebo br. Čepelky) se pravidelně setkávali a vzájemně se povzbuzovali v životě pod otevřeným nebem.

Je to již deset let, co potřebný služebník Miroslav Čepelka odešel na věčnost (19. 1. 2010). Děkujeme, nebeský Otče, že jsi ho přivedl do rodiny Církve československé husitské, v níž mnohé nehlučně zasel.

Martin Jindra

Přispějte autorsky do kalendáře Blahoslav 2021

Čas pokročil, a tak již začaly přípravné práce na kalendáři Blahoslav 2021. Hledáme proto zajímavé autory především z řad naší církve, kteří by přispěli svými prozaickými texty - vzpomínkami, svědectvím, vyprávěním, povídkami nebo popularizujícími pohledy na otázky věroučné a církevní (rozsah 1-2 stránky). Těšíme se ovšem také na příspěvky básnické. Termín uzávěrky přijímání textů je do konce dubna 2020. Zasílejte je, prosím, na adresu olga.nytrova@seznam.cz. Děkujeme vám.

Na spolupráci s vámi se těší editorka kalendáře

Olga Nytrová

Blahopřání Ladě Kocourkové

Na letošním dvanáctém ročníku slavnostního plesu města Semily, který se konal v sobotu 15. února, se opět udílely Ceny města Semily. Ocenění získala i sestra farářka Lada Kocourková, přebírala ho v zastoupení její dcera. Tímto sestře farářce blahopřejeme ke krásnému úspěchu, přejeme hodně sil, zdraví, vytrvalosti a též co nejlépe radosti.

red

NAD PÍSMEM

Obrození shůry

Jan 3,1-17

Nikodém - člověk upřímný, přemýšlivý, hledající, toužící po pravém poznání i životu podle Boží vůle. Doposud byla jeho životní cesta jasně daná: studovat Zákon Boží a žít podle něj; být dobrým věřícím před Bohem, stejně jako učitelem a příkladem pro druhé. Však si svým způsobem života zasloužil nejedno uznání. Byl váženým občanem Jeruzaléma. Jako členu nejvyšší rady mu byla svěřena moc spolurozhodovat ve věcech víry, mravů, a tak ovlivňovat veřejný život. Jeho aktivní a vpodstatě bezproblémový život víry v Boha však nyní narazil na záhadu. Ježíš. Ze Zákona vyplývá, že s ním je Bůh, jinak by nemohl měnit životy lidí. A přece jaksi „čouhá“ z řady. Zákon zná dokonale – to je vidět z jeho odpovědí a citací Písma. Většinu požadavků Zákona plní samozřejmě, neokázale a s upřímnou radostí: navštěvuje synagogu, předčítá a vykládá Písmo, modlí se, zpívá žalmy, slaví náboženské svátky. Něco však dělá

nedůsledně: očišťování, odevzdávání desátků, dodržování soboty a postu. A s některými požadavky to přímo přehání: stačí přece dávat milodary, není nutno se dělit o všechno, co člověk má, blahoslovit chudé a mluvit o Bohu s kdejakým celníkem a pochybnou ženou; není třeba bázilovat na každém nepěkném slově a myšlence. A tak se Nikodém vydal za Ježíšem. Stačila jedna věta a Ježíš celé dilema jeho duše pochopil. A nabízí mu jediné možné řešení: narodit se znovu, shora (řec. anothén). Nestačí si nasadit 3D brýle, ani přijmout vysvětlení, které by „zapadlo“ do Nikodémova dosavadního stylu myšlení. Je třeba přijmout Boží lásku, Boží pohled na svět, Boží jednání s lidmi a se světem, jak se praktikuje v rodině, kde je Bůh Otcem. Do rodiny se člověk rodí, jak vyplývá už z kmene slova rodina. Mít rodinu či rodiny, ve kterých se člověk necítí doma, patří k velkým traumatům naší doby. Ježíš přichází k Ni-

kodémovi i k ostatním svým posluchačům s pozváním: přejte si narodit se do Boží rodiny a já vám vaše přání, bude-li upřímné a opravdové, splním. Připojte se ke mně a uče se mému způsobu myšlení a života. Přijal Nikodém Ježíšovo pozvání? Pozdější křesťanská tradice kladnou odpověď připouští. Z Janova evangelia víme však jen to, že s Ježíšem vedl vážný rozhovor, prokázal odvahu a nestrannost, když protestoval proti Ježíšovu odsouzení bez vyslechnutí, a při ukládání Ježíše do hrobu věnoval vzácné masti k pomazání těla. Text Janova evangelia, určený k zamyšlení pro tuto neděli, o Nikodémově obrození shůry mlčí. Protože nejde ani tak o něj, ale o Ježíše, o jeho nabídku a o nás. Evangelista Jan zaznamenává tři spolu související rozhovory Ježíše – s Nikodémem, samařskou ženou a královským služebníkem. Ve všech třech jde o život – o život věčný skrze víru v Ježíše: na základě narození z Ducha svatého, spolehnout se na jeho slovo.

Rozhovor s Nikodémem je v Bibli zapsán pro ty z nás, kdo máme rádi ve věcech jasno. Jsme hrdí na své rozumové schopnosti a spoléháme na to, že nám pravé poznání ukáže cestu ke správnému jednání. Je to vrozený dar, a tím i úkol od Boha: hledat, snažit se, uplatňovat své nadání, dělit se o své poznání s druhými, inspirovat je k dobrému. Naše hříšná lidská přirozenost k tomu však nepozorovaně přidává poklop, vězení sobectví a pýchy. Pokora a bázeň Boží zůstávají nedostupnou metou. Narodit se z Ducha je úžasně osvobození od břemena vlastních aspirací a zklamání. Podstatné není to, co jsme se my naučili, ale čemu nás naučil Ježíš, který se ptá především na to, jak se rozvíjí ti, s nimiž žijeme v jedné rodině, církvi, místě bydliště, na stejné planetě. Vždyť on osvobozuje k upřímné lásce k bližním. Proto Ježíš v tomto rozhovoru zdůrazňuje, že nepřišel soudit; zaměřuje se zcela na záchranu druhých, na zachování jejich života. Soudit znamená distancovat se od hříšníka, zařadit ho do škatulky, mít ho „přečteného“. Ježíš snáší hříchy nás všech, fandí nám a raduje se ze zázraku znovuzrození, které postupně prostupuje naše postoje, myšlení, slova, oblasti zájmů, vztah k Bohu i lidem.

Světluše Košíčková

2. NEDĚLE POSTNÍ (REMINISCERE)

Hospodine, pamatuj na svoje slítování, na své milosrdenství, které je od věčnosti; ať nade mnou moji nepřátelé nejasají. Bože, vykup Izraele ze všeho soužení!
(Žalm 25,6.2b.22)

První čtení: Genesis 12,1-4a

Tužby postní:

2. Aby nám dal sílu sebe sama zapřít, svůj kříž pokorně nést a Krista následovat, modleme se k Hospodinu.
3. Aby upřímným pokáním a vnitřní očistou si naše srdce proměňoval, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože, Vykupiteli, tvé milosrdenství je věčné! Bud' milostiv ke všem, kdo sešli z tvých cest, a přiveď je nazpět do náruče svého milovaného Syna. Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Římanům 4,1-5.13-17

Evangelium: Jan 3,1-17

Verše k obětování: Žalm 119,47-48

Verš k požehnání: Jan 3,16

Modlitba k požehnání:

Bože Vykupiteli, dej, abychom občerstvení tvými svátostmi tobě důstojně sloužili příkladným životem! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 46, 47, 235, 236, 306

Děkuji ti, Ježíši, že mohu žít z tvé lásky, odpuštění a radosti.

Děkuji za všechny, které s mi poslal do života.

Děkuji, že můžu poznávat své chyby a nedostatky

beze strachu z tvého výsměchu a odsouzení. Děkuji, že mi každý den přináší nové poodhalení tajemství tvé velkorysé a krásné lásky. Amen

T. G. Masaryk a K. Čapek k dnešku

Filosof Jan Patočka napsal už rok po smrti T. G. M., že „Tomáš Garrigue Masaryk by měl být životním problémem každého myslícího Čecha“. 21. listopadu 2019 pravnučka T. G. Masaryka, jedna z potomků rodu Masaryků, vysadila v pražské botanické zahradě v Tróji na jeho paměť v rámci projektu Kořeny osobností dub letní. Zasazený 100. památný strom, kultivar Salfast, vznikl spojením dvou starších forem – po jedné zdědil vzpřímený, po druhé rychlý růst. Dá se tušit, že z něho vyrostе mohutný pyramidální dub. Není toto podobenství symbolickým odkazem T. G. M. národu? Ztratí-li národ své kořeny, ztrácí sebe. Jak by dnes ve svých hovorech odpověděli vlastními slovy prezident T. G. M. a spisovatel Karel Čapek?

K. Č.: Každý může říci: „V nás žije veliký odkaz Husův,“ – ale kdo z vás může říci: „Ve mně žije veliký odkaz Husův?“ Můžeme být mravní ve světě, jehož jsme součástí?

T. G. M.: Česká reformace byla mravní par excellence. Bránit pravdu až do smrti, to je velké naučení Husovo z jeho života.

K. Č.: „Halo, vy lidé! Zachovejte klid. Nemáme vůči vám nepřátelských úmyslů. Potřebujeme jenom víc vody, víc břehů, víc mělčin pro svůj život. Je nás příliš mnoho. Už pro nás není místa na vašich březích. Proto musíme odbourat vaše pevniny,“ napsal jsem už v roce 1936 ve Válce s mlouky. Opakují se dějiny v jiné podobě? Humanita narazila na strop. Nevíme, co s ní. Máme být nekonečně humánní k sebezničení?

T. G. M.: Když se Edmund Husserl v knize Krize evropských věd ptá, proč mohlo dojít k tak hluboké krizi evropského lidství, mohl by najít odpověď v mé práci Sebevražda jako hromadný společenský jev moderní civilizace (1879). Úpadek kultury bytí není ryze český problém. A dnes? V roce 2020 jde o civilizační problém celosvětový.

K. Č.: „Snad to, co chci říci, říkám za řadu jiných: za mnohé z těch, kteří nejsou politiky, nýbrž jenom občany; kteří snad jsou nebo byli dosti špatnými straníky, protože se snaží být co možná dobrými občany. Je nás dost, kdo necháváme politiku jiným, protože děláme něco jiného; děláme svou práci a věříme, že to nejlepší, co můžeme, vydáváme všem právě ve svém povolání. Není to politická netečnost; říkáme-li, že chceme mít pokoj od politiky, znamená to něco velmi vážného: že chceme, aby politika byla v pořádku; aby nás neotravovala nad našimi pracovními stoly; aby nás neponižovala,“ napsal jsem v roce 1925 v článku Politikum. V roce 2020 se pod ten text mohu znovu podepsat.

T. G. M.: Život měříme příliš jednostranně; podle jeho délky a ne podle jeho velikosti. Myslíme víc na to, jak život prodloužit, než na to, jak ho opravdu naplnit. Mnoho lidí se bojí smrti, ale nedělají si nic z toho, že sami a mnoho jiných žijí jen položivotem, bez obsahu, bez lásky, bez radosti. Generační zkuš-

nost se postupem času vytrácí a opakujeme stejné chyby.

K. Č.: Myslím, že na dobrého doktora, zatímco celý svět mluvil o hospodářské krizi, národních expanzích a budoucí válce. Nemohl jsem se plně ztotožnit se svým doktorem, protože i já

– ačkoliv se to patrně na spisovatelích neřádá – jsem byl a jsem stále pln starostí o to, co hrozí lidskému světu. Tož pravda, nemohu celkem nijak odvracet, co ohrožuje lidskou civilizaci; ale alespoň nemohu se na to nedívat a nemyslet na to skoro ustavičně.

T. G. M.: Zakládám demokracii na lásce – na lásce a spravedlnosti, jež je matematikou lásky, a na přesvědčení, že máme na světě pomáhat k uskutečňování řádu Božího, k synergii s vůlí Boží. Budoucnost patří střízlivým, totiž těm, kteří se rozhodli pro vyšší, mravnější světový názor a způsob života. Státy se udržují těmi idejemi, ze kterých se zrodily.

K. Č.: Je potřeba tolerance mezi národy, zachování vlastní identity jako tvořivý prvek identity společné. Problém stává se zavítější, ptáme-li se, zdali a jak se národní charakter v různých dobách mění, a jsou-li nějaké charakteristické vlastnosti, které zůstávají neměnné.

T. G. M.: Tož demokracii bychom už měli, teď ještě nějaké ty demokraty. Mravnost je poměr člověka k člověku. Z dnešního pohledu – místo demokratů budeme mít časem jenom roboty.

K. Č.: Umělé bytosti podobné člověku R.U.R. (Rossumovi univerzální roboti) se poprvé na světové scéně objevili roku 1921 v mé divadelní hře. „Já nevím,“ řekl jsem tehdy bratrovi, „jak mám ty umělé dělníky nazvat. Řekl bych jim laboři, ale připadá mně to nějak papírové.“ „Tak jim řekni roboti,“ zamumlal Josef se štětcem v ústech. A bylo to.

T. G. M.: Čapku, dějiny neskončily, pokračují. Asi jste tehdy netušil, že jste geniální vizionář. Ale ve 21. století se civilizace dále vyvíjí. Až dosáhne kulminačního bodu, nelze vyloučit, že roboti v masce lidí ovládnou svět.

Bohumil Ždichynec

Člověk Masaryk

Když mluvíme o prvním prezidentu Tomáši G. Masarykovi, představíme si patrně důstojného a moudrého bělovlasého pána, kterým on bezesporu byl. Masaryk však byl jednou dítětem (na fotografii je mu 13 let) a mladým mužem, který později založil rodinu a vychovával děti.

Nepocházel z nijak bohaté rodiny, jeho tatínek byl panský kočár a maminka kuchařka. Sám se učil nejprve zámečnickem, ale to ho nebavilo, tak se začal učit kovářem. Až později šel studovat, což mohl jen proto, že se dobře učil a dostával stipendium. Přivydělával si také jako vychovatel. Když se na studiích seznámil se svou budoucí ženou, Američankou Charlottou Garrigue, vypráví se, že nemohl najít odvahu, aby ji požádal o ruku. Přiměla ho k tomu až dramatická událost, když zachraňoval tonoucí ženu a sám se přitom málem utopil – došlo mu, že člověk neví dne ani hodiny, a proto nesmí otálet.

A jaký byl Masaryk otec? Tady je vzpomínka jeho syna Jana Masaryka z roku 1947:

„Rodinný život u Masaryků byl krásný. Hodně jsme zpívali a mohu říci, že dobře zpívali. Můj

otec měl dobrý sluch a dobrý hlas. Byli jsme chudí, ale abych tak řekl, najedli jsme se tělesně i duševně. Otec vždy říkával: „Peněz vám dát nemohu, ale na vychování a na učení se vždycky najde. Je mi jedno, čím chcete být. Lépe být poctivým ševcem, než nepoctivým vzdělancem.“ U nás při obědním a večerním stole se diskutovalo o všem zcela volně, a pokud se nás děti týče, jistě často velmi hloupě. Ale oba naši rodiče respektovali naše mínění, pokud bylo založeno na pravdivých předpokladech. Když jsme se, jak se říká, do nějaké diskuse zarajtovali, tu otec řekl krátce: „Tož to ne.“

A dodal: „Jano, dojdi pro Ottův naučný slovník. Alice, dojdi pro Meyerův lexikon. Herberte, dojdi pro Dějiny umění. Tam si zjistíte, jak to skutečně bylo nebo jak to skutečně je. A pak se hádejte dál.“

C E S T A

Hrátky se slovy

Masaryk

Mladý Masaryk měl malý majetek. Miloval maminku, manželku. Měl mnoho mimořádného: moudrý mozek, mluvil mírně, myslel milosrdně. Mařil mocnou monarchii. Miloval mír, mravnost, modlitbu, muziku. Masaryka musíme milovat, memorovat.

Sedmikráska

*Má sedm krás,
drobná jak víla,
hledá sluneční jas,
přesto je v ní síla.*

*Počasí slzí,
slunce vysuší kapky rosy,
teplo snad přijde brzy,
čekáme na jas, co pohodu nosí.*

Jitka vestfálová (Landová)

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za prvního prezidenta naší republiky Tomáše Garrigua Masaryka, z jehož moudrých myšlenek se stále máme co učit. I když je řekl nebo napsal před sto lety, jsou pořád platné a aktuální. Amen.

Sto let služby Bohu, sto let pomoci člověku

3. Rady starších

V minulém čísle jsme si povídali o službě duchovních. Ti by se ovšem neobešli bez pomoci takzvaných laiků, tedy věřících členů náboženské obce. Naše církev od samého počátku kladla důraz na to, aby všechny záležitosti církve nerozhodovali pouze duchovní – kněží a biskupové, ale aby se na jejím řízení mohli podílet i laici – a to jak v náboženských obcích, tak i na vyšších úrovních diecéze a celé církve, kde laici tvoří polovinu členů všech řídicích orgánů – diecézních rad, diecézních shromáždění, ústřední rady, církevního zastupitelstva i směnu.

V náboženské obci o nejzávažnějších věcech rozhoduje shromáždění náboženské obce, které tvoří všichni dospělí členové náboženské obce. Schází se zpravidla jednou za rok a schvaluje hospodaření, rozpočet, důležité smlouvy a podobně. Během roku se o běžný chod nábožen-

ské obce stará rada starších. I když nese toto označení, mohou v ní samozřejmě působit i mladí lidé – důležité je, aby měli o život náboženské obce zájem a chtěli jí pomáhat. Právě členové rady starších jsou nejbližšími spolupracovníky faráře nebo farářky. Nejde jen o to, že společně s farářem rozhodují a podepisují důležité dokumenty, ale vykonávají spolu s dalšími členy náboženské obce i konkrétní úkoly, každý podle svých možností a schopností. Vždyť farář nebo farářka nemožou stíhat všechno sami a pro některé věci ani nemusí mít nadání a vzdělání. Proto je výborné, když se mezi členy náboženské obce najde šikovný ekonom nebo účetní, který může vykonávat funkci finančního zpravodaje a vést pravidelné záznamy o hospodaření náboženské obce. Určité se velmi hodí i člověk, který rozumí stavebním pracím, aby pomáhal při péči o spor či faru, nebo třeba právník, jenž pomáhá při řešení všech možných právních

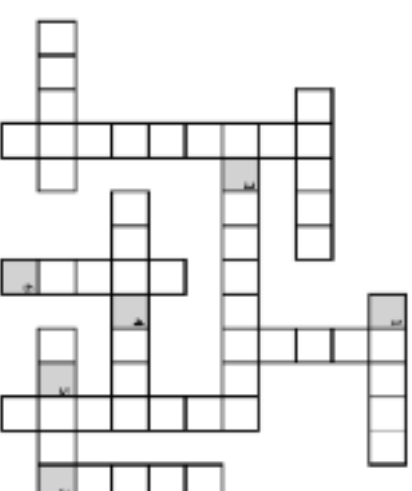
Vpisujte slova do tabulky podle počtu jejich písmen (shora dolů a zleva doprava). Když nám nezapomenete své řešení poslat do poloviny dubna na adresu jana.krajcirkova@ccsh.cz, můžete se stát jedním ze tří výherců knihy, jejichž jména otiskneme v květnové Cestě.

Soutěž o tři knihy

9 písmen: prezident, republika

7 písmen: národní, tatíček

5 písmen: český, láska, legie, práce, první, učený, vlast

Blahopřejeme výhercům z lednové soutěže

(tajenka: Narozeníny)

Esther Osweto a Kryštof Chytil z Kladna
Hedvika Straubeová z Machovské Lhoty

100 let

služby Bohu
pomocí člověku
Církev československá husitská

Biblická kniha Příslaví

3. Varování před leností

Když si, děti, přečtete slova, která před více než devadesáti lety říkal prezident Tomáš Garrigue Masaryk dětem, zjistíte, že děti laskavě, ale důrazně nabádal k tomu, aby se nevyhýbaly práci – at již se jednou rozhodnou pro jakékoli povolání, aby je vykonávaly řádně a poctivě.

A když se podíváme do Bible, do knihy Příslaví, najdeme zde přímo varování před leností. V 6. kapitole dokonce čteme: „Nedopřej svým očím spánku, ani zdržimnout nedávej svým víčkům.“ To jistě nemusíme brát úplně doslova, vždyť člověk musí i odpočívat, ale jistě mi dáte za pravdu, že máloco je tak nepříjemné jako nuda – nějakou dobu nám může připadat skvělé, že nic nemusíme, můžeme si jen tak lelkovat, „válet se“. Když ale člověk určitou dobu opravdu nemá co dělat, téká od jedné věci ke druhé, ale do ničeho se mu ve

skutečnosti nechce, začne být „otrávený“ a mirzutý... Pak najednou zjistí, že je mnohem lepší do něčeho se pustit, aniž mu to musí někdo přikázat.

Kniha Příslaví k tomu krásně říká: „Jdi k mravenci, lenochu, dívej se, jak žije, at zmoudříš. Ač nemá žádného vůdce, dozorce či vládce, opatřuje si v létě pokrm, o žních sklízí svou potravu. Jak dlouho, lenochu, budeš ležet? Kdy se probudíš ze svého spánku? Trochu si pospíš, trochu zdřímneš, trochu složíš ruce v klín a poležíš si a tvá chudoba přijde jak pobuda a tvá nouze jako ozbrojenec.“

Takže pozor – určitě si o víkendů trochu poležeme a pospěme, ale nepřehánějme to - i když nás třeba hned nepřepadne chudoba a nouze, můžeme mít na konci víkendů přinejmenším nepřijemný pocit promarněných dnů a ztraceného času. A to by přece byla škoda, ne?

Nakreslila: Lucie Kráčířiková

Nakreslila: Lucie Kráčířiková

záležitosti. Kdo rád pracuje s dětmi nebo mládeží, může pomáhat při vedení nedělní školy a skupiny mládeže. Člověk s hudebním nadáním zase může působit jako varhaník nebo při vedení pěveckého sboru. Uplatnění najdou ale samozřejmě i další – at už je to příprava a následný úklid bohoslužebného stolu po bohoslužbách, zajišťování čerstvých květin, čtení biblických textů při bohoslužbě, spočítání a evidence sbírky, ale třeba i přivítání návštěvníků bohoslužby a nabídnutí církevního časopisu, vedení kartotéky členů náboženské obce, vedení kroniky, starost o vývěsku, vedení zápisů z jednání rady starších, úklid sboru, starost o zahradu, provádění nebo zajištění drobných oprav, pomoc při organizování různých akcí – koncertů, přednášek, výletů, Noci kostelů a podobně – například zajišťování plakátků, ale třeba i občerstvení, dále to mohou být

návštěvy nemocných a starších členů náboženské obce nebo jejich dovezení na bohoslužbu, když již sami nemohou dojít a tak dále a tak dále. Těch úkolů je spousta, některé se mohou zdát jako málo významné, ale je to vždy velká pomoc, když se můžete spolehnout, že vše bude vykonáno. Každý farář nebo farářka vám jistě potvrdí, že všude, kde je aktivní náboženská obec, je služba mnohem radostnější. A není to pouze tím, že se společně dělí o všechny úkoly. Zároveň, a to je ještě důležitější, spolu tvoří duchovní rodinu, společenství, kde se mají všichni navzájem rádi, modlí se spolu a za sebe navzájem, mají o sebe starost, pomáhají si a dodávají si síly. V tom je společenství církve jedinečné ve srovnání s jinými organizacemi, protože v církvi nás spojuje společná víra, láska a naděje.

JK

Proslav prezidenta T. G. Masaryka ke školákům z roku 1928

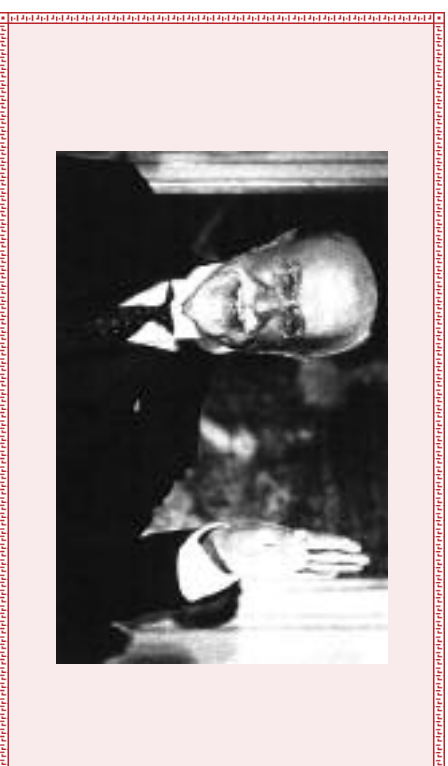
Vítejte! Zahájil jsem desetileté oslavy republiky s legionáři a teď jste vy, děti, druzí v řadě oslavovatelů. Promluvme si tedy vážné slovíčko.

Přeju vám, jak jsem to slychal od malíčka, zdravi a Boží požehnání. Abyste byly a zůstaly dlouho zdravé, musíte se o to přičinit; a není to nic těžkého: pečujte o čistotu svého těla, nebojte se vody, myjte se s chutí, koupejte se, plavte, pohybujte se čile na čerstvém vzduchu a dejte se ohřívát sluníčkem. Větrejte si světnici a byt.

V jídle buďte střídmé, vystříhejte se všeho mlsání a nepijte žadných nápojů alkoholických. Hrajte si vesele, ale když se učíte, když pracujete, učte se a pracujte vážně. Nevyhýbejte se práci, i když jste na školách; já sám jsem vděčný za to, že jsem byl na řemesle. Jen práci se člověk stává praktickým. Sokolujte a cvičte tělo hrami a rozumným sportem.

Přemýšlejte, když dorůstáte, o tom, co chcete být. Ať budete dělníkem, ať rol-níkem, ať řemeslníkem, ať učitelem, ať technikem, ať umělcem nebo spisovatelem, zkrátka — ať budete čímkoliv, vždycky budete pilnými a poctivými pracovníky. Všichni jsme povoláni k práci, každý na svém místě a podle svých vloh. Společnost musí mít pracovníky rozmanité, práce musí být účelně rozdělena a upořádána, ale všichni, kdo poctivě pracujeme, jsme si v práci rovni — dobrý dělník není méně hodný než dobrý prezident. Poctivá práce živí lidi, poctivou prací živíme se jeden každý a živíme své bližní. Když svého bližního máme milovat, jak se nám to správně přikazuje od dětství, tož jej musíme milovat prací, ne holými slovy. Život bez obětí není životem pěkným.

Milé děti! Dorostete brzy - čas letí - a budete otcové a matky; proto se ke svým rodičům chovejte tak, jak si budete přát, aby se vaše děti chovaly k vám. Ve všem

svém jednání se držte pravidla, abyste se chovaly ke všem lidem tak, jak si přejete a budete přát, aby se tito lidé chovali k vám.

Za nedlouho zákony republiky povolají vás ke službě veřejné; budete vojáky, budete v obcích obecními staršími, budete poslanci. V každém postavení konejte svou občanskou povinnost. Milujte republiku, která vám svým demokratickým zřízením zabezpečuje svou bodu, milujte svou zemi, svůj národ a jazyk.

Musíte žít v přátelské shodě se všemi občany, ať se různíte povoláním, ať jazykem, ať náboženstvím. Jsme si všichni rovni, musíme všichni být stejně svobodní, nesmíme nikoho v ničem znášilňovat.

A vy, děti pražské, až přijдете do veřejného života, dbejte toho, aby Praha byla skutečně nás všech matičkou, aby byla městem měst.

Snad tu přede mnou mezi vámi stojí budoucí prezident republiky. A tož ty, milý budoucí presidente — budeš muset všem spoluobčanům a celému světu bez bázně hledět do očí, neboť budeš poctivě provádět naše vysoké ideály, ideály našich dějin. Za třicet let, ty, budoucí presidente, budeš z tohoto místa mluvit k dětem a k mládeži. Řekni jim pak: Před lety slibili jsme si zde s prvním prezidentem, že všichni budeme vždycky a za všech okolností se řídit příkazem našich předků, jež čteme tam na té vlajce na hradě: Pravda vítězí!

Slyšíte, jak je živá, jak se vlní a mluví — strážte ji a předejte neposkvěnou příštím pokolením!

Odezva T. G. Masaryka v dokumentech Církve československé husitské

Podstatnou inspirací pro názory a postoje členů Církve československé (husitské) byl od jejího počátku T. G. Masaryk. Jeho osobní příklad a charakterové vlastnosti a současně jeho humanisticko-demokratická linie a koncepce formovaly spontánně členy a byly přijímány celkem církví jako postoj vzhledem ke státu v době první republiky. Staly se ideovým východiskem a oporou i v době zápasu proti totalitnímu nacistickému režimu v době druhé světové války. Vnitřním obsahem pravého a zdravého vlastenectví byla pro Masaryka univerzálně pojatá humanita, jak ji vyjádřil ve svém spise „Ideály humanitní“ z roku 1901.

Etické přístupy a politicko-společenská orientace byly promyšleny a systematicky propracovány teologem a filozofem prof. Aloisem Spisarem. Jeho kniha „Etika v duchu církve československé“, která byla vydána po druhé světové válce v roce 1947, je nejpropracovanějším a nejucelenějším dílem tohoto druhu, které v Církvi československé husitské vzniklo. Obsahuje i problematiku ekonomickou a politickou, kdy Spisar stojí na masarykovsko-humanistické a demokratické linii a vůči socialismu je zdrženlivý a kritický, zvláště pokud je spojen s ateistickou ideologií. Spisar zde píše: „Bez hodnot duchovních se ono uspořádání věcí hmotných nepodaří, a podařilo-li by se, nebude trvalé. Bez mravnosti nebude trvalých sociálních reforem a proměn. A k mravním zásadám náleží také spravedlnost, poctivost, pracovitost a láska, sympatie k bližnímu; podle T. G. Masaryka je to humanita. To jsou hodnoty duchovní.“

Podle Spisara: „Demokracie cení a váží si člověka jako osobnosti. Osobnost jednotlivce v demokracii je nejvyšší hodnotou lidské společnosti. Proto není možný ani extrémní individualismus na úkor společnosti, ale ani extrémní kolektivismus na úkor jednotlivce.“ Zde teolog Spisar koresponduje právě s názory T. G. Masaryka, jak jsou vysloveny v jeho spise „Ideály humanitní“.

Po druhé světové válce, která se stala hlubokou krizí evropské civilizace, nastává revoluční doba, touha po radikálních politických a společenských změnách. Část duchovních a laiků Církve československé levicově orientovaných pochopila tuto dobu tak, že se již nedá vrátit či navázat na etické a demokratické zásady Masaryka, které prezentoval prof. A. Spisar a které byly vlastní naší církvi v prvních desetiletích. Vedle této masarykovsko-demokratické linie

se začala prosazovat myšlenka „sociálně spravedlivější“ demokracie, spojená s vizí beztřídní společnosti. Církev československá se ještě před rokem 1948 k této cestě k nové sociálně spravedlivější společnosti připojila ve svém sněmovním dokumentu z ledna 1946 s názvem „Úctou k životu a láskou k člověku“, který byl jednomyslně přijat. Zde je vysloven názor, že pro ČČS jsou „výsledky vědeckého socialismu na poli sociálním a hospodářském slučitelné s etickými normami křesťanskými“.

Dalším usnesením s politickým a sociálním dosahem byl sněmovní dokument z roku 1947 s názvem „Církev československá o výstavbě národní společnosti“. Je zde uvedeno: „Považujeme v církvi československé za potřebné, abychom podepřeli toto dílo revoluční přestavby z duchovních zdrojů svého náboženského přesvědčení.“ Mezi demokratickými prvorepublikovými hodnotami a novým sociálním důrazem po druhé světové válce existovala určitá souběžnost, jak je patrné i v tomto sněmovním dokumentu. Doba po druhé světové válce byla revoluční, neboť byla spojena s touhou po spravedlivější změně a rozchodu radikální cestou s minulostí, která přivedla lidstvo k válečným hrůzám. Proto se i v dokumentech ČČS nahrazuje „etos reformace“ „etosem revoluce“.

Situaci v naší církvi po 2. světové válce je ale třeba vidět ve větší pestrosti a rozmanitosti než tak, že by se zcela jednotně přihlašovala nekriticky k socialismu či „lidové demokracii“. I v tomto druhém uvedeném sněmovním usnesení jsou v závěru uváděni František Palacký a Tomáš G. Masaryk a je zmíněno jejich varování, že stát může zradit své ideály a že má být dostatečně dodržena základní úcta k lidským právům. Čteme zde: „Celé budovatelské úsilí našeho lidu je vedeno mravně ušlechtilými zásadami sociální spravedlnosti... Socialistické úsilí o přestavbu

společnosti by mohlo ztroskotat, kdyby nepočítalo s platností Božích příkazů... Naši největší národní buditelé v čele s Františkem Palackým a Tomášem Masarykem nás právem varovali, že pád českého státu ve středověku byl způsoben tím, že naši předkové zradili ty ideály, v jejichž jménu stáli v popředí zápasů za lepší osud člověka a celého lidstva. Proto dnes potřebujeme více než kdykoli předtím, aby změna v politické a hospodářské skladbě našeho státu byla doprovázena revolucí hlav a srdcí.“ Právě formulace „revoluce hlav a srdcí“, jako hluboká vnitřní duchovní a mravní proměna člověka, byla užívána Tomášem G. Masarykem.

V této spojitosti je potřebné uvést i třetí dokument, který se dotýká společenské a politické problematiky. Tím jsou „Základy řádu duchovní péče církve československé“ z května 1947, vydané v roce 1948. Jestliže s obsahovou stránkou dokumentu „Úctou k životu a láskou k člověku“, s pozitivní otevřeností k revolučním a sociálním změnám v poválečné republice, jsou spjata zvláště František Roháč a F. M. Hník, pak s tímto třetím dokumentem Otto Rutrla a Zdeněk Trtík. V tomto pastoračním programu je totiž závěrečná stať nazvaná „Směrnice pro duchovní péči o život politický“. Tento dokument obsahuje výzvy k výchově v duchu Masarykově v návaznosti na linii prof. A. Spisara, jak jsou v jeho „Etice“. Je zde vyslovena výzva k „výchově k politické snášenlivosti“ a závazek k „výchově pro národní pospolitost, mezinárodní dorozumění a mír, právě vlastenectví ve smyslu Masarykově“.

K osobnosti, dílu a názorům Tomáše G. Masaryka se Církev československá husitská znovu začala otevřeně přihlašovat od roku 1988. Masaryk je přímo uváděn ve dvou našich dokumentech z poslední doby, jak z roku 2018, tak i k letošnímu 100. výročí Církve československé husitské s názvem „Církev a společnost“. Je zde uvedeno, že „církve s respektem přistupuje k duchovnímu odkazu Tomáše G. Masaryka a k jeho činům, které umožnily nejen vznik samostatného demokratického státu, ale i naší Církve československé husitské.“

Tomáš Butta
patriarcha

Masarykovo okénko

Tomáš (Garrigue) Masaryk, mladý muž

Pokračování seriálu o TGM z čísla CZ 38/2019

Na brněnském gymnáziu narazil Masaryk na své první velké dospělé nepřátele. Jméno němčícího profesora Staňieka psal Masaryk demonstrativně jeho skutečným českým jménem Staněk. Prof. Förstera rozčiloval tím, že odmítal při opakování latinských vět „papouškovat“ jeho německou výslovnost s tím, že on, Čech, bude vyslovovat latinské věty s výslovností českou. Nakonec se střetl i se samotným ředitelem. Ten zjistil, že Masaryk navázal čistý platonický vztah se čtrnáctiletou dívkou, což považoval za nepěknou lásku. Když Masaryk odmítl ředitelovo naléhání, aby šel se svým „hříchem“ ke zpovědi, ředitel podotkl, že to je nutno učinit, ačkoli je to úkon formální. Masaryk toto pokrytectví označil za „darebáctví“. Rozkacený ředitel užil hrubých výrazů, načež Masaryk vytáhl z uhláku u kamen kleště. Inzultaci ředitele se podařilo zabránit na poslední chvíli. Ředitel, ten nepěkný člověk, jak jej i po letech nazýval Masaryk, svým vlivem nakonec donutil Masaryka k odchodu. Ochránce Masarykův, brněnský policejní prezident Anton Le Monnier, dosáhl alespoň toho, že Masaryk dostudoval probíhající ročník. A pak tohoto „mladého rebela“ vzal s sebou. Na nové místo. Do Vídně, kde se Le Monnier stal policejním prezidentem. Ve Vídni, na prestižním Akademickém gymnáziu, absolvoval Masaryk sextu až oktávu a ve svých dvaadvaceti letech konečně

dokončil středoškolská studia. V té době již značně pochybuje o smysluplnosti dobové církevní instituce. Průvodcem životem se mu stává Plátón a především Ježíšovo evangelium. Nepřítelem Masarykovým se stává povrchnost, lhovost, pokrytectví a především tehdejší celoevropský problém, zoufalství a beznaděj. „Kristus dal nový příkaz lásky; a to neomezené lásky, která se má rozšiřovat i na nepřátele. Jsa veden touto láskou, dovede křesťan svůj život za všech okolností bohumile zaříditi; ona je páskou, jež ho spojuje nejenom s nebem, nýbrž i se zemí. Jak by mohl někdo nad svým životem zoufat, má-li jenom jedinou jiskru oné lásky...“, napíše Masaryk ve svém spise Sebevražda hromadným jevem společenským moderní osvěty.

Po absolvování maturity si Masaryk kladl otázku, co bude studovat dál? Uvažoval o dráze diplomata, začal dokonce na několik měsíců studovat Orientální akademii. Nakonec z tohoto typu studia sešlo. Přeci jen, diplomacie byla určena převážně potomkům vídeňských diplomatů. V roce 1873 zastihla Masaryka smutná zpráva. V jedenadvaceti letech zemřel na tyfus jeho mladší bratr Martin a brzy nato i jeho jediný skutečný chleboďárce, Anton Le Monnier. Masaryk měl natolik vynikající pověst vychovatele, že se nemusel o obživu obávat. Navíc jako skutečný

pocitivý determinista, který věřil, že pocitivé a mravní úsilí člověka je de facto uskutečňovanou spoluprací na dobrém díle Božím, byl Masaryk přesvědčen, že si jej Bůh vede po svých cestách. Skutečně, Masaryk se stal vychovatelem v rodině mocného bankéře anglo-rakouské banky Rudolfa Schlesingera. Jeho syn Alfred se stal Masarykovým novým žákem. Co se studia týká, Masaryk se hodlal věnovat studiím filologickým. Ale protože jej ubíjelo „slovíčkaření“ a nudný výklad prof. Vahlena, rozhodl se studovat pouze filosofii. Masaryk si musel osvojit především základy tehdy zásadního filosofického směru, herbartizmu. Střízlivost, věcnost, smysl pro empirii a praxi, přísná logika a nechuť k dalekosáhlým spekulacím byly rysy, které charakterizovaly učení filosofa, psychologa, pedagoga Friedricha Herbarta (+1841). Herbartismus byl smělou výzvou doznávajícímu duchu univerzalistického aristotelizmu, scholastickému uvažování a idealizmu. Masaryk se však oddaným herbartistou nestal. Ve Vídni se totiž stal žákem muže, který jej na několik let značně ovlivnil. Tím mužem byl filozof Franz Brentano, bývalý katolický kněz, stoupenec kritické, konkrétní a racionalistické filozofie. Masaryk se ocitl na cestě velké filozofie. A z té už nikdy neměl sejít. ☺

Martin Chadima

• *Byl jsem čtyřikrát zvolen presidentem naší republiky; snad mi to dává legitimaci, abych vás poprosil a celý národ československý i spoluobčany národností ostatních, abyste při správě státu pamatovali na to, že státy se udržují těmi ideály, z nichž se zrodily. Sám jsem si toho byl vždycky vědom.*

• *Tož demokracii bychom už měli, teď ještě nějaké ty demokraty.*
• *Demokracie znamená, že každý občan může říct po vzoru francouzské monarchy: „Stát jsem já.“ Nebo skromněji: „I já jsem stát.“*
• *Vlastenectví je láska k vlastnímu národu, nikoli nenávisť k jiným. Pravá láska chrání, přináší oběti - a hlavně pracuje. Musíme milovat svůj národ pozitivně, ale nemusíme proto nenávidět národy jiné. Pravá láska se nedokazuje nenávisť, ale jen láskou.*

Tož demokracii bychom už měli

• *Neztrácej se ve vzpomínkách na slavnou minulost, usiluj o slavnou přítomnost, nedrž se jen hesel a slov, ale věci, neboť pak můžeš věci zlepšovat a dávat do pořádku, nelítej v oblacích, ale drž se své země, je nejjistější a nejnepochybnější. Ať čemukoli sloužíš, drž se reality.*

• *To musí pochopit český člověk, že v poměru k Bohu nepotřebuje prostředníka. Potřebujete vy sluhy, portýra nebo komorníka, abyste mluvili se svým otcem? A potřebujete sluhů, portýrů a komorníků Božích? Ne! Bud' má každý z nás přímý poměr k Bohu nebo ho nemá. Kdo se schovává za cizího prostředníka, ten prostředníka potřebuje ze zbabělosti, ze strachu. Česká zbožnost je, řekl bych, tichým hloubáním, náboženství české nepřekáží myšlení; náboženství, ve kterém se nemyslí, nestojí za nic.*

Masaryk sportu, víry a umění

Byl tělesně zdatný. Dobře plaval. V době, kdy se již znal s Charlottou, skočil do řeky a vytáhl na břeh tělnatou paní, která vypadla ze člunu. Fotografie ukazují, že ještě jako prezident jezdil na koni. Slovo „sokolovat“ uvedl do slovníku češtiny patrně on.

Uměl kreslit. Již jako chlapec vynalézal řeč, která by byla srozumitelná Čechům i Němcům. Natolik se později vyznal v mateřštině, že patřil k těm, kdo rozpoznali nepravost rukopisů Královédvorského a Zelenohorského.

Znal jsem se osobně s Františkem Urbánkem, hlavou Jednoty československé (nyní Církev bratrská). Býval Masarykovým přítelem. Masaryk, jak mi řekl, se před ním vyslovil, že lidem bez víry v Boha jakoby chyběla část mozku. Mám Urbánkovu útlou knížečku, kde stojí psáno, že na otázku studenta: „Vy se, pane profesore, modlíte?“ Masaryk odvětil: „Ano, já se modlím.“ Jindy poznamenal: „Nemůžeme být bez náboženství.“ Nebo: „Nepamatuji se na jednu vteřinu ve svém životě, kdy bych býval byl ateistou.“ „Duše a Bůh, toť dvojproblém našeho myšlení a snažení – řekl bych pravý úkol života.“ To zapsal Karel Čapek ve svých „Hovorech s Masarykem“.

Masarykovo literární dílo se týká především filozofie – sám se označoval jako realista. Byl jím prakticky. Pokud je mi známo, realismus jako filozofický směr neexistuje.

Realistou byl Masaryk i ve víře; vyslovoval se o Ježíši, ne o Kristu. Čapkovi pověděl: „Platonem jsem došel k Sokratovi; a rozumí se, že jsem ho srovnával s Ježíšem – Ježíš byl mně prorokem náboženským, Sokrates apoštolem filozofickým.“

Své potomky Masaryk vedl k umění. Starší syn Herbert se stal malířem, mladší Jan vynikal ve hře na klavír. Některé národní písně opatřil klavírním doprovodem.

O poezii se podle Urbánkovy knížečky Masaryk vyslovil takto: „Celá řada lidí vám řekne: ‚Do soukromého života nám nic není. Jedná se o krásné, čisté básně.‘ Ale těžko věříme, že špinavý člověk přinese krásné, čisté básně.“ Je to sporné podle portugalského přísloví: „Bůh umí rovně psát na křivých linkách.“

S Masarykem v souznění je však Čapek: „Člověk musí mít v sobě kus krystalu, něco hladkého, čistého a tvrdého, po čem musí všechno sklouznout. Hlavně umělec to musí mít, aby usiloval o dokonalost.“

Miroslav Matouš

Český zápas 5. 3. 1920, str. 8

Tomáš Garrigue Masaryk a mariánský sloup včera a dnes

- věc politická či náboženská? Symbol smíření či sváru?

„Když Pražané tu sochu odstranili, jsem sám tomu rád, protože ta socha byla politickou potupou pro nás.“ (Tomáš Garrigue Masaryk - Cesta demokracie I., Masarykův ústav AV ČR, Praha, 2003) uvedl první prezident nově vznikajícího, na demokratických základech a náboženské svobodě s podporou mnohých legionářů napříč Evropou vybojovaného Československa na adresu povaleného mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze. Současně označil povalení sloupu za první diplomatickou zápletku. Masaryk byl přesvědčen, že „čin vznikl především z rozčlenění politického, nikoliv náboženského, a tak jsem věc vyložil. Věděl jsem přece, jak odstranění této sochy často bylo požadováno, protože platila za pomník naší porážky na Bílé hoře.“ (Tomáš Garrigue Masaryk - Světová revoluce za války a ve válce 1914-1918, Orbis, Praha, 1925)

Masaryk mohl mít na mysli kupř. návrh pražského zastupitelstva v revolučním roce 1848, které 5. června 1848 navrhovalo, aby byl na Bílé hoře či na Staroměstském náměstí zbudován prostřednictvím veřejné sbírky, avšak jménem a péčí pražské obce, konstituční pomník. Někteří navrhovali zbudovat ho přímo na místě mariánského sloupu, který měl být odstraněn a to proto, že tam „dle vlastního doznání pátera Škampy odbývají vždy v sobotu litanie s díkem P. Marii za vítězství na Bílé hoře, ač to byl Josef II., co zbytečné a nemístné již pokořování svých poddaných dávno zakázal.“ (Paměti Josefa Friče, sv. III, 1886) Autor paměti

revolučního roku 1848 Josef Frič vzpomněl také na svého otce, který na tomto pražském zastupitelstvu navrhl, aby tento pomník se jmény popravených 21. 6. 1621 byl přímo na místě mariánského sloupu a že pro tento návrh získal podporu napříč stranami: „Tehdejší zastupitelstvo pražské, ani zpátečníky nevyjímaje, shledalo takový návrh zcela v pořádku, povolilo myslím i předběžný náklad, sbírky byly již také zavedeny, ale když se pak za pár dní vítr co nejdůkladněji obrátil, padl původní projekt.“ (Paměti Josefa Friče, sv. III (1886)

Jak se dějiny opakují! I pražské zastupitelstvo v současné době učinilo politický kotrmelec poté, když několika málo hlasy na jazyčku vah obnovu mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze schválilo, poté, co ji předtím odmítlo - a to hned dvakrát! Nejprve po dvouhodinové diskusi cca v 5 hodin ráno 21. 6. 2019 a poté ještě jednou kolem 2. hodiny ranní 20. 9. 2019 odmítlo revokovat (tj. zrušit) usnesení ze 14. 9. 2017, v němž předchozí zastupitelstvo schválilo, že „nesouhlasí se záměrem tzv. Mariánského sloupu v Praze na Staroměstském náměstí v Praze“ a „ukládá Radě Hlavního města Prahy (HMP) učinit všechny právní kroky vedoucí k rozvázání smluvních závazků a k odnětí souhlasu HMP s umístěním tzv. Mariánského sloupu v Praze na Staroměstském náměstí v Praze“ s termínem do 31. 12. 2017. To však ani přes další petice nebylo naplněno.

Hana Tonzarová

Dokončení v příštím čísle Českého zápasu

Příběhy světla - hudební-literární kompozice na faře v Liberci

Srdečně zveme na **hudebně-literární kompozici Příběhy světla. Fara Církve čs. husitské, nám. Českých bratří 35/2 v Liberci, v pátek 27. března v 17 hodin.**

20. večer cyklu talk show HOST NA FAŘE. Interpret textů: Stanislav Kubín, hudební doprovod: Vladimíra Sanvito. Vstupné 80,- Kč.

Ve výstavní síni Boženy Němcové lze zhlédnout výstavu kreseb: Tomáš Altman – Neuhýbat pohledem.

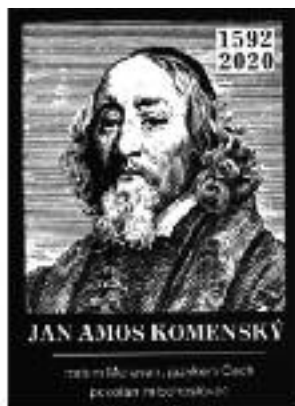
Mediální partner projektu: *Kalendář Liberecka*. Sponzor projektu: *Nadace Kde domov můj* SK

Představení v Železném Brodě

Jste srdečně zváni na **literárně-hudební kompozici o životě Antoine de Saint-Exupéryho „Kde i smrt je čistá“**. Námět kompozici ve tvaru scénického čtení napsal Stanislav Kubín na motivy děl Antoine de Saint-Exupéryho, Pierra Chevryéryho, Paula Webstera, Julese Roye a Jiřího Motla. Ve spolupráci s hercem Alfredem Strejčkem následně vytvořil scénář fiktivního interview. **Představení se uskuteční 19. 3. v 17 hodin v Městské knihovně Železný Brod a 24. 3. v 17 hodin v Městské knihovně v Mladé Boleslavi.** SK

České schizma - 100 let Církve československé (husitské)

Dovolujeme si vás pozvat na **konferenci ČESKÉ SCHIZMA - 100 LET CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ**, která se uskuteční **14. - 15. května 2020 v Lánech**. Konferenci společně pořádají Státní oblastní archiv v Praze, Státní okresní archiv Rakovník, Muzeum T. G. Masaryka Rakovník a Ústřední archiv a muzeum CČSH. V roce 2020 si připomínáme sto let od události, která výrazným způsobem ovlivnila náboženské poměry první republiky. Více informací o akci naleznete na stránkách www.cesh.cz red

28. 3. 1592 – 15. 11. 1670
350. výročí úmrtí

Sobota 16. 5. 2020

15:00 Komenský – myslitel a humanista
Přednáška PhDr. Markéty Pánkové, koordinátorky Národních oslav JAK a ředitelky Národního pedagogického muzea a knihovny JAK v Praze

16:30 Koncert barokní duchovní hudby
Anna a Ondřej Muchovi – cembalo, Jan Tománek – housle

100 let 100 let od vzniku Církve československé husitské

Církev československá husitská v Uherském Brodě

vás zve k nadčasovým setkáním s Janem Amosem Komenským v Chrámu Mistra Jana Husa

Neděle 29. 3. 2020

8:45 bohoslužba

15:00 Komenský - známý i neznámý

Přednáška

PhDr. Miroslavy Polákové, Ph.D., profesorky gymnázia v Uh. Hradišti a nositelky hlavní ceny E. E. Kische za literární fakt

Na podzim připravujeme přednášku

Komenský – teolog

děčanky Husitské teologické fakulty v Praze,

Doc. ThDr. Kamily Veverkové, Ph.D.

Církev československá husitská nabízí pracovní uplatnění na plný úvazek v pozici

Správce rekreačního zařízení Betlém v Janských Lázních

<http://www.betlempenzion.cz/>

Kvalifikační předpoklady:

organizační schopnosti
dobrá uživatelská znalost práce s počítačem
alespoň základní znalost anglického nebo jiného světového jazyka
technické dovednosti, aktivní přístup

Nabízíme:

pracovní poměr na plný úvazek, ubytování,
k pevné mzdě také variabilní složku ohodnocení dle dosažených výnosů, služební automobil, možné pracovní uplatnění i pro partnerskou dvojici

Příhlašky s životopisem a vyjádřením motivace a zájmu o tuto pozici je možné zasílat na adresu personalistika@ccsh.cz do 15. března 2020.

Pro více informací o pracovní náplni správce RZ Betlém lze kontaktovat Mgr. Petr Čiška, ředitele IEP CČSH, petr.cisko@iepcsh.cz, tel: 734 390 575.

Setkání křesťanů 2020 ve Štýrském Hradci

Zveme na 11. Setkání křesťanů, které se bude tentokrát konat v rakouském městě Graz/Štýrský Hradec v termínu 3. - 5. 7. 2020. Nabídka je pro všechny generace, znalost jazyka není podmínkou. Téma Setkání je „Tvář v tvář“.

Přihlásit se můžete na stránkách www.face2face2020.at/de/anmeldung/, kde najdete registrační formulář. Je možno registrovat i celou skupinu najednou s jednou kontaktní osobou. Termín přihlášení je 31. 3. 2020. Více na www.ccsch.cz v rubrice Pozvánky. **red**

Kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

pondělí 9. 3. 2020, 20.00

CAMERATA PRAGENSIS ORCHESTRA

Aleš Bárta – varhany

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, W. A. MOZART

úterý 10. 3. 2020, 17.00

Jan Kalíš – varhany

Yvona Škvárová – mezzosoprán

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

středa 11. 3. 2020, 17.00

Josef Peplka – varhany

Vladimír Frank – housle

G. F. HÄNDEL, L. VAN BEETHOVEN, W. A. MOZART, A. CORELLI

čtvrtek 12. 3. 2020, 17.00

SAINT NICHOLAS CHAMBER SOLOISTS

Michal Hanzal – varhany

Martina Bauerová – soprán

František Bílek – trubka

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, G. SAINT-SAËNS

pátek 13. 3. 2020, 17.00

Jan Kalíš – varhany

Yvona Škvárová – mezzosoprán

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

pátek 13. 3. 2020, 20.00

PRAGUE STRING ORCHESTRA

Adéla Vondráčková – housle

Vratislav Vlna – hoboj

W. A. MOZART, J. S. BACH, A. VIVALDI, A. DVOŘÁK

sobota 14. 3. 2020, 17.00

Bohumír Rabas – varhany

Miroslav Kojmar – trubka a křídlovka

A. VIVALDI, G. F. HÄNDEL, T. ALBINONI, J. PACHELBEL

sobota 14. 3. 2020, 20.00

VIVALDI ORCHESTRA PRAGA

Václav Návrat – barokní housle

Yvona Škvárová – mezzosoprán

W. A. MOZART, A. DVOŘÁK, A. VIVALDI, G. F. HÄNDEL

neděle 15. 3. 2020, 17.00

SOLISTI DA CAMERA

Yvona Škvárová – mezzosoprán

Jan Thuri – hoboj

Jan Kalíš – varhany

J. S. BACH, A. VIVALDI, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

Zdroj: zprava.naměstí.cz

Pořady s náboženskou tematikou ve vysílání Českého rozhlasu

ČRo Dvojka	
Jak to vidí... Zbigniew J. Czendlik/ sestra Angelika	8.30 neděle Aktuální názory a komentáře nezávislých osobností na dění kolem nás.
ČRo Vltava	
Spirituála	8.00 neděle Prostor pro duchovní úvahy. Pořady Duchovní Evropa a Ke kořenům.
Bohoslužba	9.00 neděle Přímé přenosy bohoslužeb.
ČRo Plus	
Vertikála	8.07 neděle Magazín aktualit a diskuse s hosty, které spojuje duchovní vnímání světa.
Nedělní Hovory	22.05 neděle Rozhovor s osobností, která má zajímavý osobní i profesní život a názory.
ČRo Radio Wave	
Hergot	18.00 neděle Neortodoxní pohled na duchovní záležitosti v souvislosti s děním světským.
REGIONÁLNÍ STANICE ČRO	
Mezi nebem a zemí	9.04 sobota Magazín o víře a spiritualitě.
Šalom alejchem	19.45 neděle Magazín o židovském životě u nás i ve světě.

www.rozhlas.cz

Milé sestry a bratři, přátelé.

Naše církev si letos připomíná sto let své existence. Pokud máte zájem o přednášku (s diskusí), ozvěte se. Nabízím pohled historický i aktuální. Pokud možno objektivní, ale také kritický, neboť sebereflexe je pro nás velikou výzvou. Přednáška trvá cca 50 minut (může být klasická i prostřednictvím power pointu, s promítáním dokumentů a tematikou, která se týká naší církve, či prezentací knih, které k našemu tématu vyšly), následná diskuse je velice vítána. Nabízím těchto pět tematických okruhů.

- Sto let Církve československé husitské – historie a současnost
- Dr. Karel Farský – I. patriarcha Církve československé
- Gustav Adolf Procházka – II. patriarcha Církve československé a jeho doba
- Nejpalčivější problémy CČSH v současné době – vize pro 21. století
- CČSH pro mladé? Jak oslovit „virtuální“ generaci.

Dovoľte, abych všem popřál vše dobré.

Martin Chadima, tel. 777272617, email: martin.chadima@centrum.cz.

Z historie se můžeme poučit a inspirovat, a proto srdečně zveme na řadu přednášek s diskusemi

Cyklus přednášek

„Historia magistra vitae“
ke stému výročí ČČSH

Knihovna Dr. Františka Kováře, (Wuchterlova 5, Praha 6 - Dejvice, 5. patro)

Vždy ve čtvrtek od 18:00 hodin

20. února 2020

Mgr. Martin Vaňáč, Ph.D. (ETF UK)
Téma: Dějiny Husovy evangelické bohoslovecké fakulty s ohledem k pedagogům a studujícím z ČČS(H)
/již se uskutečnilo/

16. dubna 2020

doc. PhDr. Marek Šmíd, Ph.D. (KTF UK)
Téma: ČČS(H) ve svědectví vatikánských archivů

21. května 2020

PhDr. Martin Jindra
(Ústřední archiv a muzeum Církve československé husitské)
Téma: Umění a umělci v ČČSH

19. března 2020

ThDr. Jaroslav Hrdlička (HTF UK)
Téma: Vzdělávání bohoslovců od nacistické okupace do roku 1990

18. června 2020

Bohdan Pícha, soukromý badatel
Téma: Skladatel
Josef František Pícha,
1889-1977

